

SELF-ACCESS I NOVES TECNOLOGIES A PRIMER CICLE D'ESO

Eva Romo. IES de Palamós
Pere Aguilar. IES Cassà de la Selva

1.- Introducció:

Aquest taller és el resultat de la participació en un projecte Orator d'innovació en l'ensenyament de les llengües estrangeres, que va motivar-nos a posar en pràctica la metodologia de Racons d'aprenentatge o "Self-Access". Aquesta nova organització del treball de la llengua anglesa a l'aula va afavorir la potenciació i millora del treball de la llengua oral. Així doncs, la pràctica de la llengua oral a l'aula no fou l'objectiu o propòsit principal quan vàrem iniciar la metodologia de Racons, sinó la conseqüència d'aquesta nova organització.

Es comenta sovint que les ràtios d'alumnes als instituts no faciliten la pràctica de la llengua estrangera a l'aula, però també és cert que hi ha unes metodologies que resolen millor el problema que altres, i en aquest sentit el treball per racons ofereix més avantatges que inconvenients. Un cop alumnes i professor/a han estat entrenats en l'organització que implica aquesta metodologia (no calen més d'un parell de mesos), els fruits que s'obtenen són més i de millor qualitat que si els alumnes van sempre a remolc del professor/a. A més, en el cas de la llengua oral, no hi ha prou temps en un curs acadèmic per donar cabuda a tota la pràctica que tots els alumnes d'un grup necessiten. Aquest fet ens fa intuir que la necessitat que tota activitat hagi de ser guiada pel professor/a és un camí que, en l'ensenyament-aprenentatge de les llengües estrangeres, ens deixa arribar molt poc lluny, i que més aviat ens posa obstacles. Especialment en nivells elementals cal convidar els alumnes a "llençar-se" a parlar, i la metodologia dels Racons dona les eines perquè això sigui possible.

Tot això, però, és la conseqüència d'un plantejament que ens vàrem fer davant la necessitat d'adaptar els continguts del currículum i la seva metodologia a la realitat diversa que tenim a l'aula. Parlar de qualsevol grup humà és també parlar d'individus, de persones diferents i, per tant, parlar d'un grup classe vol dir parlar en termes d'heterogeneïtat: cada alumne aprèn de forma diferent, té el seu propi estil i ritme d'aprenentatge i es troba en estadis diferents d'assoliment de coneixements.

El treball de classe basat en un programa lineal i igual per a tots presenta seriosos problemes a l'hora d'atendre correctament les necessitats específiques de cada alumne...

La metodologia de treball per "Self Access" o Racons d'autoaprenentatge permet que l'alumne pugui escollir diferents tipus d'activitats (emmarcades en diferents "topics": *speaking, writing, listening, computer, video, etc.*) així com diferents nivells de dificultat de la tasca.

Els alumnes han de poder realitzar propostes de treball sense massa ajuda i, en la mesura del possible, autocorrectives.

Aquesta metodologia requereix que l'alumne hagi assolit un cert grau d'autonomia i d'hàbits de treball. Tanmateix, aquest sistema també és un bon procediment per treballar-los i sovint infravalorem les capacitats dels alumnes.

2.- Objectius

- Desenvolupar l'autonomia dels alumnes en el seu procés d'aprenentatge i de la seva competència comunicativa.
- Fer conscient els alumnes del que saben i el que no saben

- Respectar els diferents ritmes d'aprenentatge i les diferents habilitats cognitives de cada alumne/a. Fomentar la presa de decisions i la resolució de problemes en cada una de les tasques.
- Tenir en compte les necessitats, interessos i capacitats dels alumnes així com facilitar el desenvolupament personal i de relació social.
- Integrar les tecnologies de la informació al currículum ordinari d'una forma organitzada i sistemàtica com un recurs més de treball que facilita i agilitza el procés d'aprenentatge.
- Avaluar de forma contínua els objectius, materials i activitats, la interacció social i la participació i el progrés personal de l'alumne.
- Fer l'alumne co-responsable del seu procés d'aprenentatge.
- Fomentar l'autoestima dels alumnes.

3.- Metodologia

A començament de cada trimestre el professor/a presenta els continguts i objectius que es treballaran al llarg de les aproximadament 11 setmanes que dura cada crèdit. Aquests continguts generals es concretitzen en l'anomenat *Programme of learning objectives*.

Després de l'explicació inicial del professor/a els alumnes realitzen una autoavaluació (*Student's initial self-assessment*) sobre el que creuen que saben dels diferents objectius presentats. Suposa una avaluació inicial dels seus coneixements que seran contrastats a final del trimestre amb el *Student's final self-assessment*, on cada alumne/a valorarà el seu grau de coneixement i progrés respecte a cada objectiu. El professor/a també farà una valoració del progrés de l'alumne/a en la columna *Teacher's assessment* i anotarà observacions i consells durant el trimestre el l'apartat *Advice to improve*.

Les dues primeres setmanes del trimestre es dediquen exclusivament a introduir les primeres estructures gramaticals i vocabulari nou inclòs en el *Programme of learning objectives* (la resta de continguts són introduïts de forma progressiva en les properes setmanes). Es formen les parelles per fer els *Speaking* i s'estableix la data de lliurament del Dossier, cinta de cassette, redaccions...

Les diferents activitats d'aquest programa estan organitzades de la següent manera:

- Dos nivells de dificultat (*Basic* i *Advanced*).
- Diferents "topics" o Racons d'autoaprenentatge: *Grammar, Computer, Listening, Writing, Video*, etc.
- Un mínim d'activitats a fer per a cada "topic"

Els alumnes han de realitzar les activitats mínimes de cada Racó o "topic" dins del trimestre de referència. Al haver-hi més activitats que el mínim sol·licitat, els alumnes poden escollir la que més els agradi. Són també els mateixos alumnes els qui decideixen el tipus d'activitat a fer durant les sessions de "Self Access". Per a les activitats que requereixen de la utilització de les gravadores i els ordinadors s'estableix també una planificació trimestral on les parelles d'alumnes saben quan tindran a la seva disposició l'esmentat maquinari. És aconsellable que els alumnes portin de casa la seva pròpia cinta de cassette i els seus propis auriculars (qüestió econòmica i d'higiene).

Els models de les activitats incloses en el *Learning Programme* estan organitzades i classificades en dos tipus de carpetes:

- en una d'elles hi ha els models originals: els alumnes agafen la fitxa de treball que desitgen corresponent a un “*topic*” determinat i la fan en un full apart.
- l'altra carpeta conté els fulls de correcció: quan un/a alumne/a acaba una activitat agafa el full de correcció corresponent i ell mateix fa la correcció

Totes les activitats del *Learning Programme* que realitzen els alumnes es recullen i organitzen en un dossier personal excepte les activitats de *speaking* que els alumnes graven en un cassette (per parelles o grups de tres). A mitjans de trimestre el professor/a pot recollir aquests dossiers per tal de controlar que cada alumne hagi realitzat aproximadament un 50 % de les activitats del “*Self Access*”.

Les activitats introductòries dels diferents continguts, resums, esquemes, llistats de vocabulari, etc. així com exercicis de consolidació, reforç i/o repàs, les realitza cada alumne/a a la seva llibreta o “*notebook*”.

- Quan les activitats de “*Self Access*” es duen a terme a l'aula d'idiomes els alumnes utilitzen els ordinadors, els ràdio-cassets, els laboratoris portàtils i/o “walkman” amb funció d'enregistrament per fer les activitats de *speaking* i la TV per a les activitats de vídeo. És bo disposar d'adaptadors d'àudio (lladres) per poder connectar dos auriculars al walkman.
- Hi ha l'opció que les activitats de “*Self Access*” es puguin dur a terme a l'aula ordinària, però aleshores cal portar-hi el material necessari per tal que els alumnes puguin realitzar les seves activitats de forma òptima. Una taula d'ordinador amb rodes és una bona opció, ja que s'hi pot transportar un monitor de TV amb vídeo incorporat, un ràdio-casset, un laboratori d'idiomes portàtil i/o “walkman” amb funció d'enregistrament per fer les activitats de “*speaking*”, diversos auriculars i micròfons, les carpetes arxivadores dels fulls amb les activitats originals i la carpeta amb els full auto-correctius, així com les diferents cintes d'àudio i vídeo.
- Es pot donar als alumnes l'opció d'emportar-se a casa els fulls d'activitats de les carpetes, les cintes d'àudio i vídeo i els CD-ROM. A tal efecte, apunten el material que s'enduen en un llibre de registre. Així mateix, tots els alumnes signen al començar cada crèdit un *Individual Contract* on es comprometen a realitzar un mínim d'activitats a casa i al centre.

Com es pot pressuposar, aquesta forma de treballar dona a l'alumne/a una major capacitat de decisió sobre el seu propi procés d'aprenentatge i li permet organitzar-se la seva feina, decidir el temps que dedicarà a cada activitat, on la farà (a l'institut, a casa...), etc.. Aquest augment de l'autonomia i llibertat personal ha d'anar acompanyat paral·lelament d'una major responsabilitat per part de l'alumne/a. Aquest és un tema que s'ha de treballar força abans de començar amb aquesta metodologia i al llarg del curs.

4.- Funcions del professor/a

La funció del professor/a dins d'aquesta metodologia de treball varia respecte al seu rol “tradicional”. És observadora ja que té la possibilitat d'observar el procés d'aprenentatge dels alumnes, la seva interacció... la qual cosa facilita l'avaluació dels alumnes, així com del propi funcionament i dinàmica de la sessió de treball. És també assessora: com que les activitats estan pensades per ser desenvolupades de manera autònoma per part dels alumnes, el/la professor/a té més temps per atendre dubtes, orientar i ajudar alumnes amb necessitats específiques. Finalment, és animadora donat que incideix fonamentalment en els Racons on es treballa l'expressió i comprensió oral (*speaking*)

5.- Avaluació mitjançant...

- Autoavaluació inicial i final de l'alumne/a.

- Valoració de les diferents redaccions (writing), enregistraments en cinta de cassette (speaking) i del dossier de treball realitzat del “Self Access”.
- Impressió dels resultats del treball en CD-Rom.
- Valoració de l'actitud, participació i interès de l'alumne/a en les activitats de classe i de l'esforç personal en la superació de les dificultats.

6.- Valoracions: avantatges i inconvenients

La metodologia per Racons d'aprenentatge afavoreix la cohesió de grup, la implicació personal dels alumnes, el treball cooperatiu i l'autonomia personal i els hàbits de treball.

També millora la percepció del que s'ha de fer per part de l'alumne, l'eficàcia en la feina del professor, el clima afectiu degut al canvi de rols alumne-professor i, finalment, els resultats acadèmics.

Queden molt reforçats i potenciats aspectes com l'autonomia de l'alumne, la coavaluació, la motivació, l'ensenyament individualitzat, la pràctica de la llengua oral i l'avaluació continuada. Es constata també una disminució dels problemes de disciplina a l'aula.

Cal un entrenament previ del professorat en l'ús de l'equipament i saber resoldre problemes tècnics bàsics. És convenient també poder disposar d'una aula d'idiomes i/o una aula d'informàtica.

Els avantatges superen els inconvenients: malgrat que al començament suposa una forta inversió sobretot en temps d'organització i preparació de les diferents activitats, els alumnes aprenen, com a mínim, igual que de la forma més “tradicional” i, a més, estan més contents (i això també és important!).

És important també anar recordant periòdicament als alumnes la importància que cadascú ha de treballar en la mesura de les seves possibilitats però no menys, i que és bàsica la bona auto-correcció de les activitats un cop acabades.

- Els **alumnes** opinen:
  - “Ets més independent i lliure i vas al teu ritme.” (*Marta*)
  - “És divertit i aprens més ràpid.” (*Laura*)
  - “Tu poses els teus límits i pots triar el que vols fer.” (*Pau*)
  - “Aprèn a organitzar-te i a ser més responsable i independent.” (*Alexa*)
  - “Hi ha més “merder” a classe i a vegades s'apilona la feina.” (*Tomàs*)
  - “Aprèn el que tu vols i treballes per tu mateix.” (*Anaïs*)
  - “Treballes i t'ho passes bé.” (*Santi*)
  - “Hi ha gent que no és responsable i va atabalada.” (*Laia*)